SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL XCVII No. 47. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 13, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 13-го БЕРЕЗНЯ 1990 Ч 47 РІК XCVII

ВЛАДИКИ УКЦ С. СУЛИК І М. МАРУСИН ВЕДУТЬ ПЕРЕГОВОРИ В УКРАЇНІ

Філядельфія, Па. — Газета „Америка", орган СУК „Провидіння" помістила у числі з 3-го березня довшу інформацію про те, що Владики Степан Сулик, Митрополит УКЦ-еркви в ЗСА і Мирослав Марусин, секретар Східньої Конгреґації, виїхали в Україну для ведення переговорів у справі нормалізації між Українською Католицькою і Російською Православною Церквами. В інформації сказано:

„З Риму прийшло повідомлення, з датою 28-го лютого 1990 р., що створено мішану католицьку-православну комісію для устійнення практичної розв'язки проблем пов'язаних з нормалізацією в Українській Католицькій Церкві на території Сов. Союзу.

Юрій Решетило, голова Львівського Відділу Ради Релігійних Справ, заявив католицьким і православним провідникам України, що представниками Ватикану в цій комісії будуть Архиєпископ Мирослав Марусин, секретар Конґреґації Східніх церков і Архиєпископ Стефан Сулик, Ординарій Архидієцезії УКЦ в Філядельфії і Митрополит УКЦ в ЗСА.

Решетило сказав, що оба ієрархи мали прибути до Москви 5-го березня 1990 р. і взяти участь в короткій нараді з московським патріярхатом, а відтак поїдуть до Львова, де 7-го березня стрінуться з місцевими представниками католиків і православних. Він додав, що ватиканська делеґація залишиться в Україні до 15-го березня і плянує відвідати Івано-Франківськ, Ужгород і Мукачів.

Глава УКЦ Мирослав Іван Кардинал Любачівський призначив архиєпископа Володимира Стернюка з Львівської архиєпархії й єпископа Софрона Дмитерка з Івано-Франківської єпархії, репрезентувати в цій комісії УКЦ в Україні.

Московський патріярхат буде репрезентувати Митрополит Методій з Воронiжа. Репрезентантами відомої в Україні Української Православної Церкви будуть Архиєпископ Іриней Середний й протоієрей Олександер Швець, з Львівського району.

Отець Ярослав Чухній з Преображенської Церкви у Львові позвітував, що Решетило кликав представників двох місцевих Церков на засідання 27-го лютого 1990 р. Архиєпископ Стернюк делеґував єпископа-помічника Филимона Курчабу й о. Стефана Гринькова, пароха з містечка Ширець й о. Чухнія. Групу УПЦ репрезентували Архиєпископ Середний і протоієрей Олександер Швець.

Верх. Архиєпископ Мирослав Іван Кардинал Любачівський дав таку заяву:

„Дякую Господеві, що сталиcь конкретні заходи в справі нормалізації і леґалізації Української Греко-Католицької Церкви в СССР. Мої молитви і думки будуть разом з делеґатами Святішого Отця і моїми співбратами-єпископами в Україні. Молюся, щоб говорення йшли в дусі справедливости примирення, і християнської любови.

ВИСТУП Г. МИХАЙЛЕНКО

Нюарк, Н.Дж. — Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні влаштовує виступ колишнього політв'язня психіятричних тюрем СССР, оборонця прав людини, вчительки і бібліотекарки з Одеси Ганни Михайленко, яка розповість про зловживання психіятрією у совєтських тюрмах. Виступ відбудеться в п'ятницю, 16-го березня о год. 7:30 вечора в залі під церквою св. Івана Хрестителя, Сенфорд аве. Це 10-та програма із серії „Вечорів у П'ятницю", темою яких є події в Україні. Після доповіді — дискусія, вино, перекуска.

З ВЕЛИКИМ УСПІХОМ ВІДБУВСЯ КОНЦЕРТ КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

Ню Йорк (О.К.).—В неділю, 4-го березня, відбувся в циклі „Музика в Інституті" у приміщеннях УІА перший концерт із серії камерної музики, під керівництвом скрипаля Олега Криси.

Концерт, при вщерть виповненій залі, з участю таких визначних музичних сил, як піяніста Володимира Фельцмана, Йосифа Файгельсона — челіста, Поля Нойбауера — віоліністa та Татяни Чекіної пройшов з великим успіхом, а публіка серед якої було тим разом багато неукраїнців, нагородила виконавців після кожної точки програми рясними оплесками, зокрема О. Крису, як організатора імпрези.

Як відомо, О. Криса 1-го березня виступив із самостійним концертом у Вашінґтоні в Кеннеді Центрі, і здобув там велике признання у добірної публіки, а з тим незвичайно прихильну рецензію музичного критика щоденника „Вашінґтон Пост" Чарлза МекКардела, в якій він стверджує, що „якщо б хтось складав листу прикмет, які повинен мати зразковий віртуоз, Криса може дістати чотири зірки майже в кожній катеґорії". Рецензент також підкреслює, що коли такий леґендарний скрипаль, як Дейвид Ойстрах вирізнив О. Крису, то це вже само каже слухати його уважно, а публіка у Вашінґтоні не лише слухала, а дослівно слідкувала за його кожним тоном на цьому першому виступі, бо гра Криси ...„визначається силою, глибокою експресією, багатством тонів, а її ще підкреслює спосіб, в який його смичок торкається струн".

Не менш прихильно висловився про гру О. Криси музичний рецензент щоденника „Ню Йорк Таймс" Бернард Голленд, відомий широко в музичних колах, який вперше загостив до УІА, що має важливе значення для дальших музичних програм в Інституті. У своїй критиці цього камерного концерту, яка появилася 7-го березня він хвалить виконання О. Крисою і Т. Чекіною сонати ч. 5 Чарлза Айвса, як і цілий камерний концерт під проводом саме О. Криси. Рецензент уважає що важку, але важливу музику цього концерту подали виконавці на „розкішному поземі", вирізняє В. Фельцмана, що грав йому присвячену фортепіянову сонату Альфреда Шніттке, а відтак включився з іншими музиками у виконанні квартету Ґустава Малєра і шкіців Шніттке на цю тему. Б. Голленд, який як відомо, не є великим прихильником модерної музики, аналізує корисно так твори Шніттке, як і українського сучасного композитора Мирослава Скорика, підкреслюючи в останнього впливив Бартока та порівнює його тріо до сонати Ч.Айвса тому що оба вони шукають народного коріння та використовують народні популярні мелодії.

Б. Голленд закінчує свою рецензію дуже позитивним ствердженням, що всі виконавці того концерту камерної музики, який проходив у справжній для такої музики атмосфері, робили однаково добре враження.

ДОПОВІДЬ В. СІКОРИ

Філядельфія. — Осередок Праці НТШ влаштовує в п'ятницю, 16-го березня, доповідь голови Соціяльно-Економічної Секції Народного Руху України за Перебудову проф. д-ра Веньямина Сікори з Києва на тему: „Сучасні соціяльно-політичні проблеми України". Доповідь відбудеться у приміщеннях Українського Культурно-Освітнього Центру, 700 Сідар рд. Початок — о год. 7:30 вечора.

Чаморро буде пробувати відполітизувати збройні сили Нікараґуа

Манаґуа, Нікараґуа. — Новообраний президент Нікараґуа Віолета Барріос де Чаморро заявила керівникам об'єднаних 14-ох політичних партій, які, очевидно, допомогли їй виграти вибори і відсунути від влади сандіністів з їхньою прокомуністичною, промосковською і прокубинською орієнтацією, що вона, згляднo зформований нею уряд, буде пробувати цілковито відполітизувати збройні сили Нікараґуа і значно зменшити число армійських частин.

У передвиборчій кампанії Чаморро взагалі наголошувала потребу ліквідації війська, якого, мовляв, Нікараґуа не потребує, і обмежитись до поліційних частин, завданням яких було б вдержання громадського порядку і поборювання злочинів. Тепер, коли у висліді виборів вона перебере 25-го квітня владу в свої руки, плян ліквідації армії став нереальний з огляду на існування можливости поновної інфільтрації Нікараґуа кубинськими підривними елементами.

„Ми будемо пробувати змінити нашу країну, включно з армією, дуже скорими темпами з допомогою сусідніх держав і З'єднаних Стейтів Америки, які пообіцяли виділити для нашої країни значну економічну допомогу", — заявила Чаморро лідерам партій і пізніше місцевим й закордонним кореспондентам. При тій нагоді Чаморро пробувала обоснувати свою змінену поставу про ліквідацію армії, кажучи, що „ми прийшли до переконання, що Нікараґуа під теперішню пору не може обійтися без військових частин". Не виключно, що вона мала на увазі не тільки Кубу, але також Москву і власних сандіністів, які, крім пропаґандивних декларацій про співпрацю і пошанування леґального уряду, напевно підготовлятимуть новий „пуч", тобро перехоплення влади у пригожих обставинах.

Політичні й військові спостерігачі ЗСА похвалили Чаморро за її плян перебудови армії, тобто зміни командного складу і заміни старшинських кадрів, що вони уважають найважливішим потягненням, щоб позбавити сандіністів доступу до армії і впливу на військовиків.

Чаморро пообіцяла однак виборцям і народові Нікараґуа, що її політична партія внесе до парляменту законопроєкт про знесення примусової служби в армії і Нікараґуа пробуватиме побудувати оборонну систему на взірець ЗСА, тобто на добровільній базі. Примусова система давала приблизно 20,000 вояків для армії і військ внутрішньої безпеки. Плян Чаморро є скоротити армію наполовину, до 10,000 вояків, передавши частину контролі в країні військам внутрішньої безпеки, які також будуть перебудовані.

РЕСПУБЛІКАНСЬКА ВЕРХОВНА РАДА ПРОГОЛОСИЛА ЛИТВУ САМОСТІЙНОЮ ДЕРЖАВОЮ

Вільнюс, Литва — В неділю, 11-го березня 1990 р., республіканська Верховна Рада прийняла голосами 124 — за, проти нікого і шість здержаних декларацію самостійности і голова парляменту проголосив Литву незалежною державою, уповноважуючи нового президента і уряд, який незабаром буде покликаний, продовжувати переговори з Москвою у справі дальших відносин і співпраці між Литвою і Совєтським Союзом. Як відомо, минулого тижня генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Міхаїл Ґорбачов жадав від литовців „викупу" в сумі 34 більйони долярів та зречення з прибалтійських портів, а головно стратеґічно важливого порту Клайпеда.

Проф. В. Ляндсберґіс, президент Литви

Прийняттям декларації про незалежність, литовці проголосували за закінчення 50-річної неволі під комуно-московським режимом. Навіть Комуністична партія, згляднo її парляментаристи, голосували за проголошення незалежности і виходу Литви із Союзу. „Від сьогодні Литву знову стала самостійною державою", — заявили численні парляментаристи після висліду голосування.

Покищо не відомо, як реаґуватиме сам М. Ґорбачов і совєтський уряд. Совєтське пресове аґентство ТАСС подало тільки коротку інформаційну замітку про події в Литві, а за ним цю саму інформацію повторили інші засоби масової інформації, зокрема телевізійна програма „Время", газета „Правда" і „Ізвєстія".

У Вашінґтоні президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш та інші члени Адміністрації закликали уряд СССР до холоднокровности і поваги до державного акту Литви, але на цьому заявав Вашінґтону закінчилася. Адміністрація Буша не вважала за потрібне спішитися з визнанням Литви, як самостійної держави, не зважаючи на те, що ЗСА нібито ніколи не визнавали прилучення трьох Прибалтійських держав до СССР леґальним державним актом. Зрештою, — кажуть політичні аналітики, — прилучення Литви, Латвії і Естонії до Совєтського Союзу наступило у висліді осудженого міжнародною політикою договору Молотова з Рібентропом.

Тисячі литовців, під час нарад Верховної Ради, зібрались під будинком парляменту, співали національний гимн й інші патріотичні пісні і домагалися незалежности голосним скандуванням. Після того, як подали до відома вислід голосування, здавалося ціле місто співало національний гимн, а робітники здирали з урядових будинків відзнаки серпа і молота і прикріплювали тимчасово на це місце литовські національні прапори. Парлямент змінив також назву, викинувши слова „Литовська Народна Республіка", а залишив тільки слово „Литва".

Парляментаристи і публіка коло парляменту з великим ентузіязмом прийняли повідомлення, що новим президентом Литви обрано Витавтаса Ляндсберґіса, який до того часу очолював Народний Рух Литви „Саюдіс" і перетворив колишніх дисидентів і політичних в'язнів у повному розумінні парляментаристів і державних мужів. Новообраний президент, професор музики і тактична людина, свідомий труднощів, які чекають Литву в майбутньому, „але шлях до волі завжди був і буде тяжким", — заявив Ляндсберґіс кореспондентам.

Відбудеться конференція про творчість Г.Лужницького

Філядельфія. — Осередок Праці Наукового Товариства ім. Шевченка повідомляє українську громаду метрополітальної Філядельфії, що в суботу, 31-го березня ц.р. в год. 3-ій по полудні відбудеться в приміщеннях Філії Українського Католицького Університету, 7911 Whitewood Road, наукова конференція, присвячена творчості проф. д-ра Григора Лужницького, дійсного члена НТШ, заслуженого сеньйора української науки та відомого літератора-письменника.

У конференції візьмуть участь: проф. д-р Наталія Пазуняк, о. д-р Роналд Попівчак, д-р Остап Тарнавський, проф. д-р Леонід Рудницький.

З успіхом проходить виставка В. Гнатенка

Ню Йорк. — Тут у приміщеннях Українського Музею відбулося в суботу, 17-го лютого, відкриття виставки померлого передвчасно у Львові в 1987 році мистця Валерія Гнатенка. Ця перша його виставка поза границями України була дбайливо підготована довгою працею дружини мистця, Стефанії та сина Назара, як і цілого ряду осіб.

Відкриття зібрало велике число добірних гостей, в тому також ряд відомих українських мистців, серед яких були і сеньйори українського мистецького світу в ЗСА Михайло Мороз і Святослав Гординський.

Виставку відкрила директор Українського Музею Марія Шуст, яка передала слово кураторові виставки д-р Ярославові Лешкові, професорові мистецтва Сіті коледжу. Він у своїй доповіді перевів глибоку аналізу творчости В. Гнатенка, підкреслюючи при тому, що творчість мистця тісно переплітається з його життєвими умовинами, і має характер особистої трансформації завдань і малярських стилів і тому воно ніколи не може бути легким для сприймання. Він вирізнив також ґалерію портретів мистця, вплив на його творчість Ван Ґоґа, та його глибоке зацікавлення українським народним мистецтвом, що виказується навіть у прегарно вишитому ним рушникові.

Після цієї професійної аналізи творчости В. Гнатенка слово забрала д-р Ніна Караванська, яка приїхала на це відкриття помимо поганого стану здоров'я, щоб згадати друга важких шістдесятих років в Одесі, коли В. Гнатенко закінчував там навчання. Вона зі зворушенням розповіла присутнім про велику гуманність і дружбу мистця та

(Закінчення на стор. 4)

ДОПОВІДЬ Я. ГАЙВАСА

Ню Йорк. — Український Літературно-Мистецький Клюб влаштовує доповідь ред. Ярослава Гайваса на тему: „Камо грядеши?", що відбудеться в п'ятницю, 16-го березня, о год. 7-ій вечора в Домі Українського Визвольного Фронту, 136 Друга аве.

Т. Шевченко появляється у „Вікні на світ"

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — У нашої відомої мисткині Слави Ґеруляк є рідкісне получення мистецького таланту із громадським виробленням. Її постійно бачимо при громадській роботі і, як вона сама завважує, часто не стає її тепер часу на плекання творчости, яку ми всі так цінимо і подивляємо.

Слава Ґеруляк

І тим разом вона заходить до редакції „Свободи" не у своїх справах, як звичайно інші наші мистці, а у загально-громадських. Вона, як мистецький керівник Українського Інституту Америки, саме закінчує підготовку великої виставки „Життя і творчість Тараса Шевченка" в приміщеннях УІА, з якої частина вже тепер прикрашує стіни великої залі, але остаточне виставлення усіх експонатів буде в суботу, 17-го березня. С. Ґеруляк розповідає про всі ці цікаві експонати, які їй вдалося зібрати, про велику і жмудну працю при виготовленні відбиток мистецьких творів, чи при підготовці ґабльоток та столів із книжковими виданнями. Виставка охоплює репродукції ілюстрацій Т. Шевченка до поодиноких його творів, як теж ілюстрації інших малярів до цих творів, твори мистців з України на тему Т. Шевченка, життя Кобзаря у фотографіях, репродукція серії до „Притчі про блудного сина", роботи Шевченка, як також його поодиноких мистецьких творів, краєвидів, портретів та іншого. Крім того будуть виставлені рідкісні видання „Кобзарів", „Заповіту" в різних мовах, інших перекладів, в тому цікавий переклад поезій Т. Шевченка на німецьку мову пера Юрія Федьковича, виданий в Чернівцях у 1870 році, видання поезій у двох томах у Львові з 1867 року та інші „білі круки", які мисткині вдалося призбирати.

У збірці книжкових видань допомогло НТШ, що стало співорганізатором цієї виставки.

Та цікава виставка буде відкрита в суботи та неділі, між 1-ою і 5-ою по полудні і вона задумана в першу чергу як виховний засіб для наших шкіл. З цього приводу вона буде у майбутньому пересувною, щоб її побачило якнайширше число людей.

Але як підкреслює С. Ґеруляк, усі виставки в УІА повинні мати значення як важливий засіб поширення нашої культури в неукраїнському оточенні. На це ледве чи щось краще надається як саме ця репрезентативна будівля в Ню Йорку.

З цих саме причин мисткиня має широкі пляни на найближче майбутнє підготовити ряд виставок у серії дослідження первнів української культури. Чергова виставка у цій серії буде відкрита 19-го травня і її темою є русалії. Це буде

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ КУБИ ФІЕЛЬ Кастро заявив, що він стримує цілком свою військову допомогу Нікараґуа ще перед тим, як новообраний уряд перебере владу в країні. Цю вістку подало офіційне кубинське пресове аґентство Президента Лятіна, рівночасно заявляючи, що допомогу в будівництві житлових приміщень та здоровельної опіки можна буде продовжити якщо цього бажатиме новий уряд. Ф. Кастро мав дуже близькі стосунки з сандіністським урядом Нікараґуа, який володів країною впродовж цілої декади. То й зрозумілою є його критика ЗСА за підтримку повстанців і бльокаду. Крім того доля Ф. Кастра тепер невідома, бо й Москва почала на нього нагінку.

ЩЕ ТІЛЬКИ ДВА МІСЯЦІ залишилося нікараґуанським сандіністам до передачі влади новообраному урядові президента Віолети Барріос Чаморро, тому провідники сандіністів стараються впровадити драстичні зміни у закони країни, які законно віддадуть багато державного майна та встановлять неторкальність всім незасудженим в'язням за злочини поповнені впрововж їхнього десятилітнього панування. Запропоновані закони нададуть право власності десяткам тисяч осіб і організаціям, включно із Національно визвольним фронтом сандіністів і всім його провідникам, які тепер законно чи незаконно є мешканцями державних посілостей. Згідно з конституцією країни в майбутньому ці закони не буде легко змінити, що справить не абиякі труднощі новообраному урядові.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ РОЗЛЮЧЕНІ товпи демонстрантів у Лондоні мали гостру сутичку з поліцією, як вони протестували проти встановлення нового не надто популярного податку „полл текс" схваленого урядом прем'р-міністра Марґарет Тачер. Працівники Скотленд Ярду ствердили, що майже 40 осіб було заарештовано під час цих палких демонстрацій, де юрба накинулась на поліцію з палками та пляшками, й почала грабувати крамниці. Вище згаданий закон мавби увійти в життя з першим квітня, а йдеться в ньому про те, що цей податок має фінансувати місцеві громадські послуги, замінюючи дотеперішній податок нерухомостей особистим оподаткуванням всіх осіб голосуючого віку.

У ПРОТИЛЕЖНОСТІ В ДОТЕПЕРІШНЬОМУ практикуванні Вашінґтону президент Дж.Буш останніми днями почав видвигати, чи радше квестіонувти прилюдно, право Ізраїля на суверенність східнього Єрусалиму. Видвигаючи такі питання якраз тепер, Буш створив неабиякий гармидер в Ізраїлі, де в цей час провідники країни гарячо дискутують над тим чи прийняти американський плян переговорів з палестинцями про перемир'я. Крім того він створив не абияке занепокоєння серед визначних американських жидів, які підтримують концепцію, що ця частина Єрусалиму, котру приєднано війною 1967 року, мусить належати Ізраїлеві. Офіційно ЗСА ніколи не визнали приєднання Ізраїлем східнього Єрусалиму та дальше уважають цю частину окупованою територією так само, як смугу Ґази та західній берег ріки Йордан.

У ПЕКІНІ ГЕНЕРАЛЬНИЙ секретар Комуністичної партії Китаю Жіянґ Дземін заявив, що об'єднання Тайвану з Китаєм було б корисним для обидвох країн. Зустрівшись з делеґацією Спілки за об'єднання з Китаєм він заявив: „ми є нащадками китайської нації й немає причини на те, щоби обидві сторони Тайванської протоки були розділені та ворогували між собою чи противилися об'єднанню. Він заохочував обидві сторони забути про свою ворожість, а думати про добро та майбутність Китаю. У справі об'єднання Жіянґ сказав: „ми завжди будемо придержуватися підставового принципу 'одна країна, дві системи' та твердо обстоюватимемо будь-які тенденції відокремитися від батьківщини".

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРОР стейту Фльорида Декстер Лейтинен повідомив про арешт двох американських військовослужбовців з контингенту, розташованого в Панамі, які звинувачені у контрабанді наркотиками. Затримані сержанти Рафаель Фульц і Джарвіс Ворелдс пересилали кокаїну поштою, використовуючи те, що військова пошта не підлягає митній контролі. Р. Фульц після арешту обіцяв допомогти слідству, щоб полегшити кару за вчинені злочини. Завдяки його свідченням поліції вдалось викрити групу контрабандистів у складі 20-ти осіб. Четверо з них — колюмбійці, були передані новій панамській владі. „Всі верстви американського суспільства пронизані цією хворобою (бизнесом наркотиками), — сказав Д.Лейтинен. — Так що не дивно, що серед злочинців є також військовослужбовці". Контрабандні операції, в яких були замішані американські військовослужбовці, почалися в жовтні минулого року, коли до ЗСА було переправлено вісім фунтів кокаїни. А в лютому нелеґальна пересилка вже важила 360 фунтів.

ВПЕРШЕ ЗА 400 РОКІВ Католицька Церква готується до перегляду та вичерпного підсумування тверджень своєї віри, спрямованої на управління вченням Церкви в усьому світі. Ця спроба викликала гостру дискусію серед вчених-теологів. Захисники запропонованого нового катехизму, який був розповсюджений у формі проєкту, говорять, що це є просто намагання кристалізувати вчення Церкви. Вони побоюються того, що вчення церкви знаходиться у стані безладдя від часу Другого Ватиканського Собору, який змінив обличчя сучасного католицизму в 1960-их роках. Критики цього проєкту, серед яких багато ліберальних католицьких вчених-теологів, говорять, що катехизм відображає вчення Ватикану II, а нововведення анулюють їх та штовхають до консервативної течії. Вони говорять, що запропонований текст іґнорує сучасний розвиток теології, неточно використовує Біблію, плутає основні тези католицької віри з менш важливими та підносить теологічні твердження, які все ще відкриті для дискусії, на рівень встановленої догми. Наприклад, критики говорять, що новий документ звертає одноково детальну увагу на істотні християнські твердження, як Свята Трійця, та менш важливі вчення, як тема ангелів. Але обі групи, як критики так і прихильники, згідні в тому, що цей документ матиме надзвичайне значення для католицизму.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-... UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription rates: 1 year $40.00, 6 months $22.00, 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00. Change of address $1.00. Make checks or money order payable to: Svoboda
Postmaster, send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
(201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Україна — великий крок уперед

Заяви до всіх громадян України, видатних українських діячів-активістів у Києві, у березні 1990 року, зокрема голови НРУП Івана Драча повинні увійти до новітньої історії України, як важливий межовий стовп на шляху до її визволення. Спокійний достойний тон, ніякі лайливі прикметники, залізна логіка чому саме Рух має перетворитися у політичну партію, чому потрібна українська єдність, чому необхідна співпраця з усіма іншими національними групами України, чому „у цей історичний час (Рух) повинен взяти на себе відповідальність у боротьбі за долю українського народу та всіх народів, що живуть на нашій землі". Провідні діячі Руху реалісти: Комуністична партія СССР — далі претендує на монопольне становище, намагається зберегти за собою керівну ролю в економічному й національно-державному житті народів СССР. Але саме це спонукує сучасних керівників Руху закликати до активізму, який в найпершому етапі має проявитися у переведенні, у несказаному ближче, але дуже недалекому часі, з'їзд Народного Руху України за перебудову, на якому слід виробити концепцію Руху та його діяльність як політичної партії. Але вже у заявах та зверненнях сказано виразно про концепцію, що її прийняли засновники Руху й ініціятори перетворення його в політичну партію. Кажеться там, що слід „спираючись на волю народу, будувати реальну та остаточну незалежність України".

Це ідеал, але водночас і програма. Як осягнути цей ідеал — це діло тактики. Політологія єднає в одно, але й робить чітку різницю між ідеєю, політикою і тактикою. Як вищезгадано автори цього звернення здають собі справу з сучасної дійсности в СССР, де все ще існує у Москві верхівка Компартії, яка — хоч формально виреклася монополю, проте насправді вважає себе сторожем цілости і безпеки імперії. У конституції СССР признано „право" складовим „самостійним" республікам вирішувати свою долю „вплоть до атдєлєнія". Ми бачили на прикладі прибалтійських республік, Азербайджану, Грузії і Вірменії та в останніх днях далекого Узбекістану, як ставиться партійно-державний провід імперії до тамошніх свободолюбних рухів. Чули ми від людини добре ознайомленої з відносинами в Україні, що підписані на оцьому зверненні діячі поспішають, поки ще Горбачов не дістав від пленуму Ради Народних Депутатів (2.250 осіб) надзвичайні права і компетенції, що перетворять його президентуру в диктатуру. Очевидно, в Україні (як і в Прибалтиці) трудніше поводитися так безцеремонно з народом, як в Узбекістані. Але існує ще ненарушена могутня совєтська збройна сила і могутній поліційний апарат. Понад півмільйонова армія, стаціонована все ще у шести недавніх сателітних країнах. Усі вони вимагають відкликання цих військ і вже в цьому місяці має розпочатися цей процес — відкликанням першої частини військ із Чехо-Словаччини. Ґорбачов дістав нову проблему: що зробити з оцими близько 600.000-ми вояків, коли в СССР гостра мешканева і гостра харчова криза. Появилися неперевірені вістки про плян Москви перевозити війська із Центральної і Східньої Европи до Прибалтики і України. Але Україна найгустіше заселена з усіх 15-ти складових частин СССР. Усі існуючі і майбутні труднощі можна би перебороти якби український народ, який становить велику більшість терену СССР, мав цю національно-державну свідомість, що її мають автори цього Звернення. Установчий З'їзд УНРуху у Києві у днях 8-10-го вересня 1989 року був могутньою маніфестацією — запозичивши поетичний вислів Олеся — „відродження країни". Ця подія викликала велику радість у всіх нас, у всьому українському поселенні у діяспорі. Але при аналітичному розгляді — на всіх 1.109 делегатів обрали п'ять „працівників сільського господарства". Це добре, що було там 800 осіб з високою освітою і 94 зі закінченою середньою, бо це наша провідна верства. Але проголошена докладна статистика („Сучасність" за грудень 1989) турбує запитом: де є українські низи, де є українське село, гуща народу?!

Активісти в Україні краще орієнтуються у ситуації за нас. І не українські заморські поселенці, громадяни ЗСА, Канади чи Арґентини, а земляки на рідній Україні, між ними численні недавні політичні в'язні, мають плянувати й керувати визвольним рухом — вони напевно свідомі своєї відповідальности.

Михайло Кучер

НОВА ПОЛІТИЧНА ПЛЯТФОРМА ЦК КПСС

„Демократичний соціялізм" опинився у заголовку нової плятформи ЦК КПСС. 14-го лютого деякі газети в Москві опублікували цю плятформу. Плятформа хоч ніби нова нагадує всі партійні документи минулих років. Патетичний стиль, партійний егоцентризм, безпідставна самозакоханість і щедрість на обіцянки, які партія не збирається виконувати. Все та ж „незахитана відданість соціялістичним ідеям жовтня" (обов'язково з великої літери), все та ж плитка, вилиняла від ужитку пропаганда — „Колективний розум партії і народа могутній двигун перебудови". Минуле гасло „все для блага людини" змінилось на „в центрі політики партії людина".

Під цим гаслом партія обіцяє громадянам всі політичні і релігійні свободи, поліпшення умов праці для жінок і молоді, опіка над інвалідами і ветеранами війни.

Партія ніби відмовилась від монополю влади і готова на політичний діялог, але тільки з тими, хто за соціялістичне відновлення суспільства.

Партія погодилась на справжню ринкову економіку, але плянову. Як погодити *плян з центру* з вільним ринком нова програма партії не вияснила.

Партія починає розуміти те, що суспільство давно зрозуміло — землю треба віддати тим, хто на ній працює. Таку землю треба признати приватною власністю, що й досі лякає партію. Приватну власність буде трудніше використати партійним неробам. Над 14-ма мільйонами колгоспників наглядає 3 мільйони партійних нероб-наглядачів. Та й в окремих виступах послів чути страх, що, землю почнуть спекулювати, що це „повернення до капіталізму".

Щоб такі протиріччя усунути раз назавжди треба усунути власне партію від влади, але опозиція до того ще не готова. Але партія готова боротися за те, щоб і далі бути „авангардною силою суспільства". Одначе це тільки звичайна поза. З авангарду залишився труп.

Партія навіть готова на якусь самореформу в своїх рядах, аби тільки залишитись при владі з привілейованим становищем.

Ґорбачов обіцяє якусь „нову" партію і „нову форму федерації". Покищо того на практиці не видно поза балаканиною. Ґорбачов дуже балакучий генеральний секретар. Литовці не чекали на якусь „нову" партію і створили окрему від диктату Москви. Так що Литва має аж дві комуністичні партії.

Дві литовські комуністичні партії, обіцянка на словах реформувати „партію Леніна" і спроби КПСС залишити за собою хоч тінь влади з привілеями показують, що комунізм як система вже не стабільний.

Викликав деяке здивування „молодший брат" партії ленінський комсомол. З його вже десятками тисяч виходять члени. Але знайшовся вихід. Вожаки ВЛКСМ створили ще один союз ЛКСМ вже тільки для Росії.

Ґорбачов оточив себе слухняними маріонетками. Рижков — хороший і пильний виконавець, але не стратег. Він голова Ради міністрів СССР. Голова КҐБ слухняний і відданий Крючков, головний ідеолог Мєдвєдєв — слухняність і відданість, але повна відсутність нових ідей. Ті люди — головний штаб перебудови.

А сам Ґорбачов? Влада захоплює його, він тратить відчуття дійсности. Він має ілюзію, що його перебудова дійсно широка і глибока, вона розвивається і нею захоплені маси.

Оточення Ґорбачова знає, що альтернативи нема. Тому залишається гасло і політика — Ґорбачов, або смерть! Гірше, що в таке повірив Захід. У західніх ілюстрованих журналах, в американському „Таймсі", італійському „Дженте", французькому „Парі Мантч" друкують фотографії родинного альбому Ґорбачова-Льоля — *перша любов сам, Г. в ролі* актора любителя — князь Звєздун, фотографія атестату зрілости — всі ноти відмінно і добре, навіть фотографія лавки в парку, очевидно зв'язана з романтичними переживаннями. Отже до болю своя звичайна людина.

І тільки один американський журналіст Джордж Вілл бачить події у СССР без ілюзій. Він написав: Ґорбачова непотрібно хвалять за те, що за нього говорить кожна порожня полиця в крамниці — комунізм не діє. Але Ґорбачов ніколи не сказав, що комунізм помилка. Поки цього не буде сказано — Союз не позбавиться дефіциту. Ґорбачов — генеральний секретар, президент чи ще хтось для історії залишиться „товаришем дефіцитом".

Вперше цей вираз почали широко вживати за революції у Франції. І за той дефіцит покарано смертю Марію Антуанету, яка в жадному разі не була винна за тимчасові харчові клопоти в Парижі... Ґільйотину як машину до вбивства в СССР не вживають. Для того вистачить „дев'ять грам" — вага кулі з мавзера каґебіста.

Партія в СССР зберігає старе мислення великодержави. Це мислення вже не підкріплене відповідними засобами. І досі партії властиві претенсії рішати долю країни Третього світу, але партія вже не могла підтримати зброєю „братські" тоталітарні режими в Східній Европі.

Проєкт плятформи дискутовано емоційно. Часто емоції переступили межі політичної дискусії. Виступило 58 чоловік, з них консервативно настроєних сорок. Справа в тому, що опозиція в більшості — це інтелігенти, які не мають потрібного досвіду професійних політиків. Це важливе і небезпечне явище вже виявилося в Румунії, до певної міри в Чехо-Словаччині і в Польщі. Там діячі „Солідарности", головним чином профсоюзні, яким не вистачає державної маштабности. Чи не те саме чекає Україну?

Роман С. Голіят

В. Коротич — про перебудову

„Ню Йорк Нюздей", з 25-го лютого 1990 року, помістив статтю головного редактора „Огонька" Віталія А. Коротича з його знімкою, п.з. „Совєтським громадянам вчитися про свободу є тяжкою лекцією. Вороги перебудови зміцнюються і готові на саботаж"; цю статтю раніше помістив „Лос Анджелес Таймс".

На початку статті Коротич каже, що його виховано в строгій дисципліні виконування обов'язків. Він мусів визнавати ідеологічні принципи, любити пролетарів усіх країн і обороняти їх перед капіталістичними інтригами. Постійно йому пояснювано, „Хто є хто" і „хто мав право до чого". Його навчанням медичною опікою, його домом і працею — опікувалася держава.

Слово свобода було підозріле. Її справжнє визначення завжди було негативне. Його життя і більшости совєтських громадян — таке відмінне від життя у З'єднаних Стейтах Америки, немов американський футбол — від европейського копаного м'яча. Американцям зрозуміти перебудову — це порівняльне з цим — як багато ми ще мусимо побороти, щоб стати частиною людства „бож наші дороги до цієї мате дуже відмінні". Тому В. Коротич відчуває потребу писати, — щоб „ви краще зрозуміли нас".

Коротич пише, що він був відлучений від поняття свободи, так, як залога підводного човна є вишколена свобідно не віддихати. Протягом останніх кількох років світ відчув як велике є генетичне право до свободи. Вона подібна до прихованої елястичности галузі, яка, під тягарем зимового снігу була похилена до долу. Коли стопився сніг вона підіймається знову в життя.

Сніг ще не розтопився, а ми вже відскакуємо. Ми вчимося, як висловлювати свої думки, без страху перед особою за сусіднім столом, або невідомого підслухувача, що може бути на телефонічній лінії. Приписаний патріотизм, що його нашим довічним обов'язком було шанувати, перетворюється в обов'язок нашого життя і нашої держави. Далі В. Коротич каже, що вони вчаться називати факти їхніми правильними назвами.

Читаємо, що зміни там наступають дуже скоро. Події накопичуються. Стрілка годинника історії біжить скоро. Важливо не втратити контакту з політичною активністю мас, яка скоро збільшується. Маси не зорганізовані в ніяке справжнє порозуміння; і це небезпечно, — каже Коротич.

Автор далі згадує про консервативні сили, які демонструють в чорних пальтах (чорносотенці РСГ) і страшать людей погромами, а ще інші фашистським способом перервали засідання письменників. Одначе, 4-го лютого, в антиконсервативній демонстрації, що її показано на знімці, взяло участь 200,000 осіб, а це вияв демократичних почувань народу.

Під цю пору тираж „Огонька" виносить 14.5 мільйона й редакції постійно докоряють за це, що цей тижневик має таке велике число читачів. Їм забрали кольоровий додаток; сповільнено друкарський процес. Умови праці стали трудні. Платні дуже низькі. Збільшено платні для партійних бюрократів і тих, що працюють для публікацій партії. Все це, і багато іншого зроблено, щоб відстрашити найкращих працівників, або примусити мовчати цьому журналові.

Нещодавно в Чернігові скинено місцеву владу за це, що в авті партійця знайдено присмаки, що їх уже давно бракує у місцевих споживчих крамницях.

У дальшому Коротич згадує, що в його країні позбавляють людей продуктів їхньої праці, та це є однією з причин, що вони погано працюють. Воно й призвело до цього, що аґрикультурна індустрія не може прокормити багатої в різні ресурси країни світу, та що селяни не знають для кого вони властиво працюють. Інколи хлібороби, які вирощують зерно, мусять їхати до міста за хлібом. А й ті, що мають вдома домашню худобу, не знають, де діваються їхні м'ясні вироби. Держава з бюрократичною системою разюче відокремилась від власного народу. Саме й тому процес перебудови — дуже трудний, адже безцільно намагатися осягнути нові цілі, користуючись давніми методами продукції.

Постава бюрократії до перебудови — негативна. З другої сторони, — каже Коротич, — наша спільнота фактично ніколи не знала багатопартійної системи. Авторитет всемогучого володаря з правом карати й помилувати, в'ївся в генетичне право в кожного з нас і в нашу історичну свідомість.

При кінці статті Коротич пише, що життя — коротке й бурхливе. Його повідомлено телефонічно з Харкова, з міста України, де обрано його до парляменту. В той час він читав резолюцію антиконсервативних зборів. Діловий комітет збирається також в Москві для обговорення створення нової політичної партії. Водночас листоноша приніс ще один анонімний лист з погрозою. Життя крутиться виром довкола, воно ніколи не було так напруженим, так небезпечним — та багатим на сподівання. Ціною щастя є боротьба, а деколи саме життя, і нині саме пора для нас, виграти наше щастя. А це дуже тяжко.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Микола Бараболяк

ЖАЛЬ ЗА ЧАСАМИ „ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ"

Часи „холодної війни" все ж не були такі погані. Кожний знав хто „свій", а хто ворог, важливе й те, що ця війна була наче термометром, що вказував на міжнародну температуру, і таким чином наче забезпечував перед вибухом „гарячої" війни. Очевидно найкращою запорукою перед воєнною катастрофою були зброєння, головно накопичення ядерної зброї. Очевидно ці зброєння коштували дорого і ЗСА і СССР. Та по американській стороні оптиміст Реґен упевняв, що це о.к., Америка витримає. І здійснилось передбачення Реґена: Росія пішла з торбами. Правда, коштували ці зброєння і Америці. Але найшлись приятелі, які виручили, позичили, головно японці. Перебрали вони й інші на власність досить американського добра, але Америка не збідніла, а Совєтський Союз захитавсь у фундаментах.

Вискочив теж на арену світу не такий то дуже тямущий політик — польський електромонтер Лєх Валенса. Йому вдалось показати іншим сателітним країнам і цілому світові, що „король у Кремлі голий". То за польськими тоньками й антками, повискакували всякі імри і годжі в Мадярщині, вацки і янки в Чехах, ганси і вільгельми у Східній Німеччині, набрали відваги і румуни, і скінчилось цим, що Ґорбачов скапітулював: скликав Центральний Комітет КПСС, щоб цей схвалив „мирну" ліквідацію системи, бо прийшов кінець.

Запорукою миру і безпекою Европи досі було НАТО, НАТО як противага совєтському альянсові під назвою Варшавського Пакту. А той Пакт розлетівся „по швам" на наших очах. Польща й інші сателітні країни вимагають виведення російських військ із їхніх територій, то де вони здатні боротись би по боці Росії на випадок конфлікту. Російські війська мусіли б вперше поконати опір поляків, румунів й інших, щоб заатакувати Західню Европу. Врешті де Росії до війни після поразки в Афґаністані, і навіть в Азербайджані. Події змели можливості не тільки справжньої війни, але навіть дальшої холодної.

І в тому біда, головно для Америки. Її економіка враховує як дуже вагомий фактор воєнну продукцію. Американська економіка повною парою з занедбанням таких важливих потреб нації як охорона здоров'я, екологія, будова доріг, но й очевидно заборгування стало проблемою країни. Це хвилює декого, бо є побоювання, що нащадкам нинішньої ґенерації прийдеться платити за ці заборгування на зброєння, хоч покищо воно не подобає на серйозну загрозу. В Европі нині понад 300,000 чоловік американського війська для охорони перед совєтською агресією. З 300-більйонового бюджету на оборону, утримання того військового континенту в Европі коштує річно біля 180 більйонів. Можете собі уявити як воно виглядало б, коли б прийшлось відтягнути з Европи тих 300,000 військовиків з їхніми родинами? Дати їм приміщення, забезпечити працею. І то в умовах, коли прийшлось би закрити багато заводів, де продукується літаки, танки й іншу зброю, не згадуючи про нуклеарні ракети. А ці то вже насправді зовсім непотрібні. Правда, заводи, які віддані воєнній продукції, можуть перейти на — звичайну, але пристосування знаряддя (рітулінґ) триває, а у міжчасі загроза безробіття. Перед такою ж проблемою Росія, але там перехід на продукцію споживача дуже побажаний, коли тут ринок насичений і загроза від імпорту, де продукція звичайно дешевша чим у ЗСА.

Відси метушня. Наклинкування навіть до лідерів СССР, щоб не спішились надто. Кажуть що на стрічі Буша з Ґорбачовом на Мальті Буш натякав Ґорбачову не спішитись, навіть із відкликуванням військ з Европи, бо Америці треба б робити це саме, а це наразі викликає проблеми. Як небажані ці проблеми можуть бути на те вказують клопоти Конґресу з закриванням зовсім непотрібних, застарілих, військових баз в Америці, що вкорочує „джаби", звичайно синекури. В час „холодної війни" були вправді сутички між ЗСА і СССР „через праксі" — як ці в Афґаністані, Анґолі, Нікараґуа, але це не було надто трагічне, іноді навіть корисне, як наприклад, випробовування справности американських літаків на службі Іраїля у сутичках з совєтськими літаками пільотованими сирійцями. Але назагал така „війна" з Росією не була надто прикрою. Поступовий розвал СССР Америка отже вітає, але не з великим ентузіязмом. Для ЗСА потрібна у світі „стабіліті". Є побоювання, щоб перебудова її надто не нарушила. Для ЗСА потрібна сильна, але не засильна Росія. Тому українська ірридента не сприймається тут із надто великим ентузіязмом. А часи „холодної війни" не були такі погані для ЗСА, не зважаючи на все...

Мирослав Лабунька

КРИЗА ПРОВОДУ — У КРИТИЧНИЙ ЧАС

VI

Окремо треба згадати наукові інституції, товариства та організації. Велике значення мала віднова діяння Наукового Товариства ім. Шевченка на еміграції (без чого, мабуть, годі було б сподіватись відновлення його діяльности у Львові осінню минулого року), як і створення Української Вільної Академії Наук. Обидві ці інституції об'єднали українські наукові сили, що опинились на еміграції і продовжували традиції української неконтрольованої політично наукової творчости й продукції, т.зн. видавання того, що було створене й заборонене на батьківщині, як і те, що створено вже у діяспорі. До цього треба додати діяння високих шкіл після війни в Західній Европі (Українського Вільного Університету, Українського Технічно-Господарського Інституту, Української Високої Економічної Школи, Православної Богословської Академії, Української Греко-Католицької Семінарії), що крім педагогічної, розвинули також видавничу діяльність.

На дальшому етапі їм на зміну, в доповненні, постали ще інші подібні заклади та науково-дослідчі центри, що стали відомі головно через свою направду широку видавничу діяльність. Тут в першу чергу треба згадати дослідчо-видавничий центр Чину Святого Василя Великого та Український Католицький Університет імені св. Климента Папи (обидві інституції в Римі, обидві відомі за свій великий видавничий доробок, що ним є багатотомні видання документального матеріялу з римських ватиканських архівів, як ій за свої періодичні видання „Записки ЧСВВ" і „Богословія").

Подібну діяльність — педагогічну й видавничу розвинула православна Колеґія ім. св. Андрея в Вінніпеґу, Канада, та осередок УАПЦ в Бавнд Бруку, ЗСА. Важливим у цій діяльності наукових товариств і вищих наукових закладів діяспори був факт і фактор тяглости українського наукового процесу, коли на зміну старших дослідників, науковців і викладачів почали доходити у згаданих українських інституціях молодші кадри, часто випусники чужинецьких університетів і нерідко викладачі та дослідники в тих же університетах.

Бажання вийти з українською науковою думкою і продукцією поза український світ, бажання донести відомості про Україну й український нарід до чужинецького інтелектуального й політичного світу привели до створення таких наукових центрів як Український Науковий Інститут Гарвардського Університету та Канадського Інституту Український Студій, в яких виховуються кадри спеціялістів українознавчих студій та які виявили пожвавлену видавничу діяльність (періодики: „Harvard Ukrainian Studies," „Journal of Ukrainian Studies"), та ряд вартісних монографій чужими мовами, переважно англійською; *спеціяльні монографічні серії*, як наприклад, Гарвардська серія української (досекулярної) літератури, спонзорований т.зв. Гарварським проєктом). Інститути ці стали репрезентативними центрами української науки перед чужим світом, та здобули собі перевагу й серед неукраїнців в Україні, доказом чого є бажання співпраці з їхньої сторони, з хвилиною коли лиш для цього настали сприятливі умови.

Б. Пасиви (недобір, чи недомагання) української діяспори.

Політичне розбиття. Треба з прикрістю ствердити, що рівень політичної думки нової еміграції/іміграції ніколи не був надто високий. Вона виросла на неґації і часто живилась інкримінаціями. Бракувало об'єктивної аналізи власного минулого (т.зв. аналізи дій всіх українських *політично активних чинників періоду Другої світової війни*, і пройденого часу після неї), як і аналізи та періодичної оцінки політичної ситуації в світі. Політичні акції діяспори в більшості були відруховими й виявлялись майже виключно у формі одноразових *протестів*. Бракувало цілеспрямованости, *тяглости* і послідовности. Це не означає, що все було неуспішним і некорисним. Але користь ця не була співмірною до зусиль, що такі окремі акції вимагали від ініціяторів і організаторів. Найчастіше такі політичні акції були ініційовані якоюсь однією політичною групою, що діяла без узгодження з іншими й тим самим наражувала на бойкот іншими, не раз добру акцію.

Але були інколи і такі ініціятиви, що виникали внаслідок необдуманости, неправильної оцінки політичної ситуації в світі та процесів в Україні, й діяли на шкоду інтересів українського народу. До них, без сумніву, належить бойкот контактів з Україною, чи правильніше — з українськими людьми з УССР і СССР, як і особливо шкідливі протести проти відкриття консуляту ЗСА у Києві. Шкідливою була в тому самому відношенні й на тому ж рівні також активна й пасивна опозиція окремих ієрархів Української Католицької Церкви до створення патріярхату цієї Церкви, за що змагався після свого звільнення з заслання бл.п. Йосиф Сліпий, в чому мав підтримку загалу вірних діяспори.

Частину своїх політичних неуспіхів діяспора мусить прийняти як наслідок політичної незгоди й роздору в її рядах — і то в рядах її провідного активу. Не йдеться тут про те, щоб діяспора творила собою якийсь політичний моноліт в думанні і дії; це могло б бути навіть небезпечним явищем і з певністю шкідливим, як показує досвід тоталітарних режимів — правих і лівих. Ідеться, однак, про порозуміння і співпрацю всіх елементів зрізничкованого суспільства у суттєвих, життєвих справах, а якраз на це політично-активні елементи еміґрації — діяспори не спромоглися. Це дається відчути й дається в знаки саме тепер, коли такого розбиття якнайменше потрібно. І це є найбільшим недомаганням еміґрації. Ну й що це за приклад для батьківщини?

Закінчення буде.

РІЧНІ ЗБОРИ ПРАВОСЛАВНОЇ КРЕДИТІВКИ

повідомляємо членство

Української Православної Кредитівки, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, 18-го березня 1990 р. о год. 1-ій по пол.
в залі УПЦеркви Святої Тройці
при 359 Брум Стріт, НЮ ЙОРК, Н. Й.

УПРАВА

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Федеральної Кредитової Кооперативи

„САМОПОМІЧ"

у Нюарку, Ню Джерзі

— відбудуться —

в суботу, 17-го березня 1990 р. о год. 6-ій веч.
в залі Українського Народного Дому
140 Проспект Авеню, ІРВІНҐТОН, Н. Дж.

ЗВИЧАЙНИЙ ПОРЯДОК НАРАД.
ПРОСИТЬСЯ ЧЛЕНІВ ПРО ЧИСЛЕННУ УЧАСТЬ!
Окремих повідомлень не висилається

РАДА ДИРЕКТОРІВ

Американці в Обороні Людських Прав в Україні

43 Midland Place, Newark, N.J. 07106 • (201) 373-9729

упаштовує виступ

Ганни Михайленко

ТЕМА

ЗЛОВЖИВАННЯ ПСИХІЯТРІЄЮ У СОВЄТСЬКИХ ТЮРМАХ

Ганна Михайленко із Одеси:
- **колишній політв'язень психіятричних тюрем СССР**
- **учителька, бібліотекарка, пропонент української мови**
- **оборонець прав людини**

П'ятниця, 16-го березня 1990 р., год. 7:30 веч.
Заля під церквою св. Івана Хрестителя
Сенфорд Авеню, Нюарк, Н. Дж.

Це 10-та програма із ВЕЧОРІВ в П'ЯТНИЦЮ, темою яких є НОВОСТІ з УКРАЇНИ, які АГРУ улаштовує для громади.

По доповіді — дискусія, вино і перекуска.

Фундація Омеляна і Тетяни Антоновичів і Вашинґтонська Група

запрошують Вас на церемоніял вручення

ЛІТЕРАТУРНОЇ І НАУКОВОЇ НАГОРОД ФУНДАЦІЇ АНТОНОВИЧІВ ЗА 1989 РІК:

Ліні Костенко

і

Марті Богачевській-Хом'як

Церемоніял відбудеться

в неділю, 25-го березня 1990 р. о год. 4-ій по пол.
в Copley Formal Lounge Georgtown University
Washington, D.C.

Вступ на церемоніял і прийняття 20 дол.
Прошу зголосити присутність до **20-го березня:**
Орися Пилишенко (708) 671-1452

(Дохід на Стипендійний фонд Вашинґтонської Групи)

Комітет Об'єднаних Українських Організацій міста Рочестеру та Відділ УККА

— влаштовують —

КОНЦЕРТ

на пошану

Тараса Шевченка

в неділю, 18-го березня 1990 р., год. 4-ій по пол.
в залі УАПЦ св. Покрови

Святкову доповідь виголосить **Борис Тимошенко,** поет, письменник, публіцист, член секретаріяту Руху, член Спілки письменників України

Участь беруть:
Громадський хор Рочестеру під дириґентурою Галини Йоник
Фортепіяновий супровід — **Анни Сорохтей**
Бандуристки Ірина і Люба Завадівські з Клівленду
Учні Рідної Школи ім. Т. Шевченка
Учні Школи св. Йосафата
Діточа струнна оркестра „Юні Кобзарі"

Вступ $10. Студенти — вступ вільний

Ювілейний концерт ансамблю „Гуслі"

Члени ансамблю „Гуслі".

Фото Андрія Сікорського

„Слава, слава, отамане!" І слава диригентам, і хористам, і всім учасникам ювілейного концерту ансамблю „Гуслі", який відбувся в неділю, 4-го лютого ц.р., в концертовій залі Століття у Вінніпеґу. Це був перший великий концерт за 20 літ існування хору. Після такого вдалого виступу перед майже випроданою залею (понад 2,000 місць), надіємось, що „Гуслі" частіше виступатимуть.

Своїм виглядом, піснями та інсценізацією вони перенесли нас в минуле, на ясні зорі, тихі води Запоріжжя. Особливо гарна та ефективна була остання частина концерту, яка почалася живою картиною І. Рєпіна „Запорожці пишуть листа турецькому султанові". Декотрі „козаки" мали правдиві „оселедці". Майже всі члени ансамблю вже дійсні канадці — друге, третє, а то і четверте покоління, народжене в Канаді. Декотрим треба навіть пояснювати або перекладати слова пісень. Та це не зменшує їхнього захоплення і посвяти. Дивлячись на них, на їхні питомі українські обличчя, довгі вуса, я бачила перед собою перевтілення козаків. Між ними є лікарі, учителі, підприємці, урядовці, навіть головний суддя королівського суду Манітоби.

У програмі концерту були релігійні, народні та козацькі пісні. „Гуслі" надзвичайно грано співають. Їхні повні, розкішні голоси зливаються в багатоголосу цілість, яка нагадує і Капелю бандуристів ім. Т. Шевченка в Дітройті, і чоловічі хори в Україні. Кожний соліст надзвичайно добре співав: Лев Луць, д-р Іван Майба, Тимофій Осачук, Андрій Бережницький, Тома Дудич, Олег Шапарський, Йосип Дудич, Михайло Закалужний (також дириґент-помічник). Михайло Ричак. Бас Ярослав Семчишин (також мистецький керівник ансамблю) зокрема гарно виконав „Вз'яв би я бандуру" та гумористичну „Ой, як мав я двадцять літ". Він вже понад 40 років бере активну участь в театральному та хоровому житті Манітоби та Канади. Дириґент „Гуслів" Василь Соломон співає ще від молодих літ. Він сам співав в інших українських хорах Вінніпеґу, а також продовжує дириґувати трьома іншими хорами.

Хор створено 1969 р., коли Володимир Зуляк зорганізував випускників малої семінарії в Роблині, Манітоба, в чоловічий хор, який назвали Хор алюмнів колеґії св. Володимира в Роблині. Великим впливом на студентів був д-р Павло Маценко, довголітній професор колеґії. Від того часу „Гуслі" розвинулися в хор, який не тільки виконує релігійні та народні пісні. Співаки виступають з хоровими інсценізаціями, наприклад, запорізька сцена з нагоди Тисячоліття у павільйоні „Київ" під час Фолкльорами.

До участі в концерті запрошено троїстих музик з колеґії та танцювальний ансамбль „Русалка". Троїсті музики під керівництвом учителя Бrаєна Черевика дійсно захопили публіку своїм виконанням народних мелодій, цікавими інструментами: скрипка, цимбали, різні сопілки, козо- [illegible] Браєн Чере- [illegible] народну музику й інструменти в Київській державній консерваторії та виступав з Державним хором ім. Верьовки. Він цілий рік перебував на Укріані. Сам він виступає та аранжує народну музику. Разом з Юліяном Китастим та Валентином Морозом, мол., оформили тріо народної музики та інструментів.

Танцювальний ансамбль „Русалка" недавно відсвяткував своє 25-ліття. В цій програмі виконали два танці: „Гуцулку машинську" та „Гопак". „Гопаком" присутні були дуже задоволені, бо виконання, і народний одяг були на високому рівні. Але кілька особистих завваг. У наших танцях ані вигуки, ані плескання танцюристам не потрібні. А закінчення цього „Гопака" таке, що виглядає, що танцюристи вимагають від глядачів оплесків. А перший танець, „Гуцулка машинська", зовсім незрозумілий. Танцюристи не були одягнені в гуцульський огяд, кроки не були гуцульські — більше подібні на польку. А сама назва танцю підказує, що це якась совєтська хореографія чогось сучасного, без народного впливу. Мистецькі керівники танцювальних ансамблів повинні розсудливо приймати совєтську „творчість".

Вінніпеґ не повинен собі приховувати цих артистів. Нашим громадам в Північній Америці треба запросити „Гуслі" і троїсті музики на свої фестивалі та концерти. І одна і друга група унікальна, і варта уваги. Вінніпезьці і манітобці щасливі, що ці ансамблі наші, що вони нас так гідно і красно репрезентують.

Орися Пащак-Ґрач

Відзначення січневих роковин у Джерзі Сити

Джерзі Сити (Х.К.). Як і кожного року, українські організації та вся українська громада в Джерзі Ситі під протекторатом Відділу УККА відзначила світлі роковини незалежности і соборности України — 22-го січня 1918 і 1919 року. В неділю, 21-го січня, о год. 10 ранку парох української католицької церкви Св. Петра і Павла о. Роман Мірчук відправив Молебень в намірення українського народу та у пам'ять тих, що були творцями історичних подій 22-го січня 1918 і 1919 року. В год. 3-ій по полудні відбулася урочиста академія в Українському Народному Домі, яку підготовив комітет під проводом голови Дому Ілли Шевчука. Він відкрив академію і привітав присутнього на залі учасника Визвольних Змагань Володимира Карого.

Святочну промову українською і англійською мовами виголосила Галина Челяк, яка насвітлила історичне значення для українського народу Актів 22-го січня 1918 і 1919 року та пов'язала їх з сучасними подіями в Україні, змаганні українського народу до самостійности і незалежности. В мистецькій програмі виступив відомий бандурист Юліян Китастий, який недавно повернувся з України. Марійка Вінтяк деклямувала монтаж про 1918 рік, танцювальна група Українського Народного Дому під керівництвом Зірки Кобаснюк виступила із спеціяльно приготованими на це свято танками, виступали бандуристи Володимир Васьків та Петро Лучка, які опісля разом із Ю. Китастим відспівали дві пісні. На закінчення програми академії на пропозицію Ю. Китастого присутні взялись за руки, створили символічний ланцюг, поєднуючись з братами і сестрами в Україні, та відспівали український національний гимн. Сцена Народного Дому була прикрашена державними символами України, що вже 25 років щорічно по мистецьки виконує Іван Цьолко.

На другий день, в понеділок, 22-го січня, посадник міста Джерзі Сити Джеролд МекКейн підписав проклямацію, відзначуючи роковини 22-го січня 1918 і 1919 року в присутності представників громади на чолі з о. Романом Мірчуком, головним предсідником УНС д-ром Іваном Флисом, суддею Робертом Челяком, Степаном Смотричем та Петром Палкою.

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 10-го березня 1990 р. відійшла у Вічність, заосмотрена Найсвятішими Тайнами на 59-му році життя

наша Найдорожча
ДОНЬКА, МАТИ, СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.

ІРЕНА ВАҐНЕР

ПАРАСТАС в понеділок, 12-го березня, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Krowicky and Mc Cracken, Elizabeth Lane City, N.J.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться у вівторок, 13-го березня 1990 р. о год. 9:30 рано в церкві св. Володимира в Елизабет, Н. Дж. після Служби Божої на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Брук, Н. Дж.

У глибокому смутку:
мати — НЕОНІЛЯ ПАВЛЮК
сини — ЕВГЕН І АДРІЯН
дочка — ЛІДА
брат — РОМАН ПАВЛЮК з Родиною
та ближча і дальша Родина

•

Замість квітів на могилу проситься жертвувати на добродійні цілі.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в четвер, 1-го березня 1990 р. відійшов у Вічність на 76-му році життя

наш Найдорожчий і Незабутній

МУЖ, ТАТО І ДІДУСЬ

бл. п. мґр прав

АДАМ РИЖИЙ

кол. адвокат у Львові і в Дрогобичі.

ПАНАХИДА відбулася в п'ятницю, 2-го березня 1990 р. в похоронному заведенні Буґая в Гемтремку, Миш.

ПОХОРОН відбувся 3-го березня ц. р. з церкви Непорочного Зачаття у Гемтремку — Дітройт, Іл. на цвинтарі "Holy Sepulchre", Southfield, Mich.

В глибокому смутку:
дружина — КАТЕРИНА
син — БОРИС
дочка — МОТРЯ ЛАСК з мужем РОБЕРТОМ
внучка — АНЯ МАРІЯ
внук — МИКОЛЬЦЬО АДАМ
швагер — ТАДЕЙ КОСЯК з Родиною в Україні

Наукове Товариство ім. Шевченка

повідомляє Членів й Українське Громадянство, що 3-го березня 1990 року, на 87-му році життя відійшов у Божу Вічність

бл. п. проф.

ГРИГОР ЛУЖНИЦЬКИЙ

дійсний член Історично-Філософічної Секції НТШ, доцент Ґратського Університету й професор Пенсильванського Університету, визначний історик Церкви, літературознавець, журналіст, поет, письменник, драматург і театрознавець.
Покійного похоронено на цвинтарі св. Марії, Факс Чейс, Філядельфія, Па.

•

Дочці пані Христині Кульчицькій з родиною, синові Олександрові з родиною, сестрінкові Леонідові Рудницькому з родиною та всій ближчій і дальшій родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА НТШ
І ДИРЕКЦІЯ ІСТОРИЧНО-ФІЛОСОФІЧНОЇ СЕКЦІЇ НТШ

СПИСОК ч. 1. ФОНДУ РУХУ

Листа ч. 3

Список жертводавців які зложили пожертви на Народний Фонд Допомоги Україні на конто ч. 15546 в „Самопомочі" в Ню Йорку від 20-го жовтня до 31-го грудня 1989 року.

(Списки подаємо в оригінальному виді так як ми їх отримуємо від кредитівок)

$ 1000 — Olha Kobziar, 1000 — Bohdan Bodnar, 100 — Alexander Motyl, 100 — Mr./Mrs. I. Rakowsky, 500 — Wira Daniec, 25 — Arkady Honchariv, 1000 — M. W. Kulynych, 300 — Roma Shuhan, 500 — Luba Artymyshyn, 100 — A. Stadnychenko, 1000 — Miroslaw Pastushenko, 1000 — A.M. Leskiw, 1000 — Schpetko, 100 — Hrycyn, 100 — Kuzyshyn, 1000 — Leonid Pidstryhach, 100 — W. Magockyj, 1000 — Mykola Tschychkala, 50 — Dmytro Samochwal, 100 — Andre Mykytenko, 100 — B. Bilowchtchuk, 2 — N.N. 100 — E. & A. Gill, 1000 — P. & L. Baley, 100 — P. Fesak, 150 — L. Pezansky, 25 — J. & L. Lashewych, 25 — I. Cisyk, 25 — L. Kolenska, 25 — M. Myroshnychenko, 100 — M. Myroshnychenko, 5000 — V. K. Shumeyko, 5000 — A. Shumeyko, 100 — Ihor Rakowsky, 500 — Mr Dorozynsky, 50 — A. Bisyk, 400 — M. & H. Hoshovsky, 200 — L. & L. A Cherko, 100 — N.N., 100 — N. I. Sonevytsky, 50 — L. L. Onyshkevych, 25 — T. Bohdansky, 50 — B. M. Kruk, 25 — D. Karanowicz, 100 — Sumyk, 40 — Sonevytsky, 200 — L. Zgolak, 25 — N.N.

Список жертводавців на Фонд Руху і допомоги дітям Чорнобиля з Дітройту і околиці до кінця 1989 року.

По 1.150 дол. — Мих. і С. Петруша.
По 1.100 дол. — Р. і д-р М. Балтарович, П. і М. Блонський, М. і А. Кот, І. і Л. Ляш, В. і Г. Паліж, Ф. і С. Федоренко.
По 1.050 дол. — М. і Н. Лаврин, Е. і І. Петруша, М. і С. Петруша, д-р Ю. і Т. Розгін, С. і А. Феденко, Л. і В. Шашло.
По 1.040 дол. — М. Андрусяк.
По 1.000 дол. — В. і Х. Гнатчук, д-р П. і І. Джуль, Я. і О. Дужий, Ю. Король, Р. і Е. Кушнірчук, Ф. і Л. Місьонг, д-р Я. і Н. Савка, Є. Самокишин, д-р З. і О. Стельмах.
По 750 дол. — В. Євич.
По 667 дол. — Хор катедри Св. Покрови.
По 615 дол. — В. і А. Лизогуб.
По 600 дол. — І. Гнатчук, В. і Р. Дигдало.
По 550 дол. — М. і А. Воронович, М. і Н. Кунинський.
По 520 дол. — М. і А. Смик.
По 510 дол. — Ю. Руб.
По 500 дол. — Б. і В. Андрушків, В. і Е. Барнич, Братцво Кол. Вояків І-ої УД УНА, В. і В. Гаркуша, І. Качмар, В. Ковальський, Я. Конопада, В. і К. Кучер, І. і О. Марущак, В. і Н. Мацьків, Г. і А. Омельченко, С. Омельченко, Т-во Приятелів ОДУМ, Д. і Л. Федорко, П. і М. Фаєр.
По 400 дол. — М. і А. Березовський, д-р А. і З. Серафин.
По 350 дол. — В. і Л. Колодчин, А. Палаташ, Я. і А. Постоловський.
По 325 дол. — З. і М. Василькевич.
По 300 дол. — Р. і М. Бараник, Р. і А. Качмар.
По 250 дол. — Б. і М. Дяків, О. і І. Ворик, К. і Т. Івасюк, д-р Л. Петруша, М. і М. Михальчак, Л. і В. Татух, М. і Д. Трешневський, П. Рогатинський.
По 230 дол. — Ю. і М. Олесницький.
По 225 дол. — П. і М. Сулківський, Д. Дудра.
По 220 дол. — М. і Л. Томин, К. Васильченко.
По 200 дол. — П. Бабій, С. Білий, А. Волкер, М. Кириченко, М. Комар, П. і І. Герман, Клюб Старших Віком — Воррен, Українське Село — Воррен, І. і К. Прибула, В. Раковський, С. Лазечко, Д. і С. Строїч.
По 175 дол. — М. Зарицька.
По 150 дол. — В. і О. Огар, В. і О. Баран, Л. і Н. Воробкевич, С. Дуб, Б. і О. Федорович, Я. і Л. Голуб, М. і О. Ніновський.
По 140 дол. — І. Яринюк.
По 125 дол. — П. і Л. Китастий, Є. і М. Турянський.
По 120 дол. В. і О. Карпенко, Г. і М. Костюк, М. Крохмаль, П. Семеґен.
По 102 дол. — А. Сасик.
По 100 дол. — І. і М. Іваницький, Ф. Єфеменко, Л. і Л. Зайців, Т. Захарійчук, С. Прибула, Р. і А. Прийма, Б. і Л. Жура, П. і П. Ткач, Л. Цьонка, Є. Штокал, А. Сасик, д-р І. Смаль, О. і А. Біґун, М. і М. Бабій, С. Гайда, А. Данилюк, Я. і М. Базюк, Д. Березовський, В. Блюй, П. і А. Грицик, Я. Добровольський, Д. і А. Кошельовський, Л. і Х. Пилецький, д-р О. і С. Логінський, О. і М. Невмержицький, І. і С. Галич, С. і М. Злочовський, М. Цісарук, Б. і О. Середюк, В. і Л. Томин, Р. і М. Стефанюк, Я. і С. Присяжнюк, У. і П. Халява.
По 75 дол. — Е. і М. Михалович, В. і С. Гупалівський, П. Гончаренко, М. і А. Татарин.
По 70 дол. — Н. Носенко, П. і В. Пахолюк, Б. Барнич, О. Голован, І. Бирчем.
По 60 дол. — Я. Івахів, І. і І. Орлик, С. Федик, Б. і М. Рогач, М. і М. Паркеч, М. Кессельтон, Н. Сасик, о.о. Василіяни, Воррен.
По 50 дол. — О. і П. Дяків, М. і М. Ґльомб, д-р Р. і Н. Андрушків, М. Зарицька, д-р В. і А. Чубатий, о. Н. Ручги, А. і Л. Блюй, К. М. Голуб, О. Гуґель, Я. і Л. Цісарук, Г. і І. Василенко, М. Константинів, В. і К. Коваленко, А. і В. Малкович, Т. і К. Миколенко, М. Коссак, В. Петруша, Г. Попов, Об'єднання кол. Вояків УПА, А. Воробкевич, І. Бодруґ, І. Кучер, М. Кахній, П. і В. Гнатюк, І. Тарнавська, д-р Гаврилюк, Р. і У. Мазяк, М. і К. Уштан, С. і Я. Скипакевич, Б. Сторожук, Б. і Л. Несторович, Л. Меннокс, Д. Тиндик, Я. Рудницький, Д. Притуляк, М. Савчук, Я. Стахів, Т. і Є. Смолій, М. Свідан, М. Панасюк, М. і Г. Притула, М. і А. Швед, Б. і С. Кордуба, д-р О. Лебедович, Н. Блюй, Д. і М. Нестеренко, Б. і А. Фльорчук, Б. і Д. Кручак, П. Кочобей.
По 40 дол. — С. і І. Стецюк, Б. Дудун, О. Цеплий, Т. Дулька, М. Ростковин, Л. Бей, Н. Стрихар, Е. Кікіч.
По 35 дол. — В. і К. Кізима.
По 30 дол. — о. Д. Височанський, Б. Сухаревський, д-р Я. Очеретько, Л. Гончаренко, О. і І. Метітчак, М. і В. Лисий, Я. Кривий, д-р М. і Х. Юзич, Б. Прок, А. і Т. Сисак, І. Кровіцький, Б. і М. Лисовський, Б. і Л. Казевич, А. Лисий, І. і Н. Сердюк, Е. Муштук.
По 25 дол. — Я. і М. Дуткевич, І. і В. Журківський, Ф. Дейнека, С. і Г. Йоба, В. і Л. Приходько, Б. Заяць, М. Камінська, Ю. і І. Трицецкий, З. Кларк, В. і О. Захарій, Ю. і З. Юрків, Ю. і Л. Бараник, М. і І. Шумило, Д. Конюх, К. і І. Сеник, І. і А. Іванець, М. Віхорек, д-р В. Чучман, Х. і О. Шалай, В. і Н. Ковальський, М. Фіґач, М. і О. Мухній, О. і Х. Перел, Ю. Патерин, О. Огрин, Л. і І. Кіналь, С. і Р. Когут, Р. Сепел, Р. і Т. Куропась.
По 20 дол. О. Попель, Г. Озарків, Р. і О. Оменцінський, М. і М. Кавецький, Є. Гладиш, І. Галів, К. Ленко, П. і С. Кушнір, Ю. Тарнавський, І. Кунинський, Я. і А. Куцло, Ю. Футяк, Л. Пришляк, І. Гриньків, М. і К. Іванчук, І. і А. Мацелінський, Л. Качан, О. і С. Волощук, д-р Б. Л. Гайдукевич, Л. Маланяк, Н. Кізель, І. Андріяшко, П. і Є. Стасів, Р. і Я. Лазовчук, О. Кордуба-Качинська, І. Зубаль, В. Кушнір, В. Сотків, С. і Є. Климишин, В. Коваль, Т. Галабурда, О. і М. Кальба, С. М. Матрасик, О. Гевко, Б. Кудрик, І. і К. Сливка, М. і І. Прийма, І. Григорчук, Л. Шаєнко, О. Мигаль, З. Шкудор, д-р І. Галицький, Р. Чубата, Р. Садовий, П. Калинчук, Ф. і К. Пастух, А. Бойчук, І. і Г. Рубаха, З. Брездень, А. і Н. Бірко, В. Зарічна, А. і Б. Коваленко, Л. Коваль, К. і Р. Король, К. і М. Панащук, П. Симоненко, І. і Н. Романчук, Я. і Т. Сливка, О. Сьомка, О. Ткачук, А. і Д. Шрубович, М. Ярош, д-р М. Гнатюк, д-р Ю. Гнатюк, д-р Б. Гантюк, З. і Т. Назаренко, О. Лончина, М. Мандрух, А. Голован.
По 15 дол. — А. Ґруник, Є. Пліхота, Л. Панасюк, П. і З. Ониськів, Я. і К. Козяр, Й. Бевцик, В. Похно, М. Полянський, В. і Р. Вивйора, Я. і Л. Целюх, Ковалишин.
По 10 дол. — Д. Федик, М. Савчук, І. Совірка, І. Мелимука, Р. і Н. Джордж, М. Скибінський, М. Голуб, І. і Л. Лаврін, І. Пахолок, І. і І. Богай, М. Карпинський, В. Неґрич, Ю. Ровенчук, В. і П. Марчак, А. Грицай, К. Крамар, П. Букса, М. Драгомирецька, М. Воскрес, І. Гришко, М. Кальба, О. Кіналь, О. Адамек, О. Войтович, Ц. і В. Слободян, І. Преведа, М. Григорчук, Н. Вонсул, С. Шумило, О. Шрубович, П. Онищук, д-р М. і О. Климишин, о. Б. і М. Скасків, Ю. Осадчук, К. О. Зімольонг, А. Шавронська, Е. Івасютяк, М. і С. Скорупа, М. Волощук, Н. Волх, В. Круговa, Ф. Любінецький, А. Мовчан, А. Кушнір, Т. Сливка.
По 8 дол. — Ф. Погорілий.
По 5 дол. — А. Пилипчук, М. Івасюк, С. Федишин, І. і М. Добіш, І. Гривнак, М. Боднар, Р. Кіналь, П. Стетків, А. Терлецька, Я. і М. Красіцький, М. Вовк, М. Федорак, М. Пальмер, І. Свистун, Стефаняк, М. Панчак, В. Бойко, Ф. Фурда, Б. Бойко, Б. Фурда, О. Колодько, Г. Чикало.
По 2 дол. — М. Богай.
По 3 дол. Е. Смирайська, М. Питяк.

Вістки з колоній Парани

Церква Різдва Божої Матері у Куритибі (зліва) та монумент Тисячоліття Хрищення України.

Український фолкльорний ансамбль „Барвінок" з Куритиби (Бразилія).

Все більше надходить вісток з колоній бразилійської заселеної українцями провінції Парани. На її горбах красується паранська сосна, що росте тільки в Парані. Краєвиди надзвичайно гарні, а в колоніях, де живуть українці, знайдете щирість і прихильність.

Якщо дозволяють фінанси, то найцікавіша подорож саме до Бразилії з зупинкою на кілька днів у Ріо-де-Жанейро, а потім до міста Куритиби — „столиці українців". Тут знайдете українські церкви та установи, згуртовані при українському домі ХОС. Куритиба має один мільйон триста тисяч населення з того тридцять тисяч українців. Добре мати кілька телефонів та адрес наших людей, бо можна перебувати в своїх, або мешкати в люксусових готелях, де майже всюди говорять англійською мовою. Раджу готель Дель Рей в центрі міста, близько до українського дому та до оптичного склепу пана Василя Чмира, в якого працюють українці. Тут дістанете поради й рекомендації.

Присутність наших людей значно полегшує подорож. Заміна грошей на бразилійські крусадо, спрямування до цікавих місць, як Паранагва, поїздки в колонії — в усьому поможуть наші люди. Приємно вражає те, що наші церкви мають великі подвір'я, де часто обідають парафіяни і гості. В дворі є де присісти й поговорити.

Найкращі місяці для подорожі вересень, жовтень, листопад, бо ще не гаряче, а холодні дні не втомлюють. Звичайно, якщо любите купатись, то треба бути в інший час, коли там літо, починаючи від грудня.

Харчі дуже смачні й не дорогі порівняно з цінами в Канаді й Америці. Є багато малих ресторанів, де дістанете видушені при вас соки тропічних фруктів та дуже смачні делікатеси.

Зима 1988 р. була досить холодна, переважно хати не опалюються, за винятком заможних людей і готелів. А в колоніях, у хатах зі щілинами в стінах, дуже холодно. Тому при висилці пакунків треба надсилати теплі речі, ковдри, чоботи, светри, плащі. Це велика допомога бідним у колоніях. Якщо маєте приватні адреси, дуже добре надсилати прямо бідним родинам. Пошта в Бразилії приватна і доставляє добре. Що листи в колонії не доходять і треба посередників, не відповідає правді. Я маю десятки листів сами з колоній, де бідні дістали допомогу безпосередньо. На пакункові треба зазначити, що це вживані речі — objetosusados.

Одежа в магазинах Куритиби дуже дорога, і взуття також. За спортові черевики 30-40 дол. не кожен може заплатити. А вже з колоній доїхати тяжко і немає за що.

В багатьох колоніях земля не є родюча, каміння, немає удобрювання, дикий риж виснажує землю і вона по трьох роках не родить. Звичайно є винятки, скажімо в околицях Пальміталь кращий клімат і збирають урожай два рази на рік. Там живуть краще, вже середньо. Є бідні й багаті господарі. Дуже дивний занепад господарств у колоніях українців, тоді як інші національності живуть заможно. Одна з причин — безграмотність, брак агрономів, які могли б порадити що, де і як садити. Є, певно, ще й інші причини, мені невідомі.

Виникає питання: чому наші люди самі вибирають, або чому їм дораджують найтяжчу і найменше платну працю на землі? За грошову поміч з Америки, Канади, Австралії можна створити при бажанні щось краще, як шевські варстати й інше... Як казав мені один господар в колонії: „Навчіть мою дитину робити, я ж маю їх десятеро". Чи праця на полі це остання дошка рятунку? Мені здається, що мала б бути переорієнтація з земельних проєктів на щось інше. Особливо на горбах з камінням та хабаззям, де селянин однією рукою тримає за кущ, а в другій — мотика. Як ви це побачите, серце стискається від болю і питаєш себе: чому??? Багато німців займаються бджільництвом, продають за добрі гроші мед, прополіс. Інші вирощують єрба мате (мелене листя дерева на чай).

Треба когось, щоб поміг порадою цим бідним, неграмотним людям. Деякі з них мають три кляси португальської школи та ледве вміють підписатись. Школа там не обов'язкова, багато дітей працює на полі з батьками.

Нарешті українці Америки й Канади стали відвідувати людей у колоніях і побачили дійсний стан речей. Справа висилання пакунків на колонії поліпшилась, а крім того свідомі українці в Куритибі організували і зареєстрували в уряді Українсько-Бразилійську Фундацію, на яку можна висилати все що забажаєте, і вони справедливо розділяють це поміж бідних. До них є довіря, бо робиться це з метою допомогти. Подаю адресу Фундації: Fundacao Ucraniano-Brazileira Caixa Postal 8221 80.001 Curitiba, PR.,Brazil.

Щоб справа допомоги була більше актуальною, Суспільна опіка Канади та ЗУАДК Америки мають оголосити в українському часописі „Хлібороб" в Куритибі, що пакунки висилаються на допомогу бідним, а не на продаж. Так, як ці допомогові організації оголошують тут, там в Бразилії це ще більше потрібно. Бо є і надуживання і з цим треба покінчити інформуючи загал.

Багато добрих, щирих людей надіслали пакунки і гроші бідним прямо в колонії. Не питали якої релігії, а тільки чи бідний і як краще допомогти. В колоніях говорять лише українською мовою, але не пишуть, тому дехто не дістав відповіді, включно зі мною. За довгі місяці чекання, якимсь способом, або вчитель, або хтось вміє трохи писати, відписав, що Якубів чи Забанджала дякує вам за пакунки з Жангада, чи з іншої місцевості.

Не можу забути, коли надійшла вістка з колонії, що селянин дуже бідний, купа дітей, сухі, голодні, босі. Пані Надя Дрогобицька зразу ж сказала: „Я хочу купити корову, довідайтесь, що коштує". Вже за тиждень чек на 150 американських долярів був надісланий бідній родині. А скільки ж пакунків вислала пані Дрогобицька? В колоніях за неї моляться бідні люди.

Почуваюсь до милого обов'язку від себе подякувати людям, які багато допомогли бідним, а інколи не дістали подяки, бо більшість не вміє писати. Пані Чорній (Вест Арка), Тед і Люба Костенюки, Петро і Галя Сімовські Василь Сеньків, Неліпи, Люба Харченко, пані Божик, пані Гетьманчук, Ніна Кузьменко, Галина Губа, Галина Українець, Віра Ворсо, Паньків, Дарія Поронюк.

Вибачайте, як когось переочила, але всім Вам велика подяка від бідних з Бразилії.

Тетяна Романишин
Етобіко, Канада.

Т. Шевченко...

(Закінчення зі стор. 1)

образотворча виставка зв'язана із святом Івана Купала, в якій беруть участь лише жінки-мисткині, а при її відкритті буде ще вечір поезії.

На осінь С. Ґеруляк плянує, також в цій серії, виставку краєвидів України різних мистців, як також фотознімок, а опісля весною 1991 року важливу виставку у 5-річчя атомової катастрофи в Чорнобилі, куратором якої згодився бути професор мистецтва д-р Ярослав Лешко. Ця виставка буде мати міжнародний характер та охопить так мистецькі твори, як і фотографічну збірку. Вона, як завважує слушно гостя, повинна притягнути особливо велике число глядачів та зацікавлення неукраїнського населення великого Ню Йорку.

„Ми мусимо завжди мати на увазі", — каже С. Ґеруляк — „що як добре завважив президент УІА Волтер Назаревич, ми тут в цій будівлі відкриваємо широке вікно на світ кожною нашою імпрезою — мистецькою, музичною чи науковою. Це ми бачимо найкраще тепер, після виїмково багатого музичного сезону і це саме треба робити на мистецькому відтинку".

Але ... наша мисткиня завважує з прикрістю, що є мало осіб, які зацікавлені тим, щоби ці виставки мали фонди, а як наслідок того ціле потрібне технічне вивінування. І так ця важлива ділянка зосереджується на праці одної людини, якій не під силу все зробити.

Думаємо про те, коли гостя попрощавшись з нами відходить, і при тому насувається питання, чи ми всі в нашій спільноті знаємо, якою ціною С. Ґеруляк працює на громадському відтинку і чи не завелика вона, коли поставити її працю на терезки поруч творчости самої мисткині?

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

звертається до УКРАЇНЦІВ в ДІЯСПОРІ присилати грошеві пожертви на закуп і перевезення в Україну ліків, вітамін, харчів, одягу тощо для хворіючих від надмірної радіяції дітей в Україні.

Моя пожертва ____ дол.

Чек виписувати на Children of Chornobyl Relief Fund.

Ім'я і прізвище

Адреса

Пожертви просимо висилати на адреси

Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
c/o Ukrainian National Ass'n
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

або

Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N.J. 07078

УПРАВА ФОНДУ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
Проф. Тарас Гунчак, голова

З успіхом...

(Закінчення зі стор. 1)

пізнішої його дружини Стефанії, які щоб допомогти арештованому тоді вже Святославові Караванському відложили навіть такі особисті справи, як вінчання.

Черговим промовцем на відкритті виставки був гість з України доктор історичних наук, директор Львівського відділення Інституту Суспільних Наук АН УССР Ярослав Д. Ісаєвич, який зосередився на реставраційній діяльності В. Гнатенка, що також була фрагментами показана на виставці. Д-р Я.Д. Ісаєвич підкреслив важливість саме цієї галузі мистецтва у збереженні пам'яток історії та культури України, і вклад який в цю ділянку зробив В. Гнатенко, закінчуючи ствердженням, що так мистецька, як і реставраційна праця мистця увійшли в скарбницю українського образотворчого мистецтва.

На закінчення цього святкового вечора слово забрала дружина В. Гнатенка, щоб подякувати усім, які допомогли їй виконати це так для неї близьке і дороге завдання: влаштування виставки і видання каталогу.

Справді, сама виставка, в якій находиться понад 90 творів, дбайливо розміщених включно із документацією реставраційних праць в окремій габльотці і незвичайно гарно та технічно взірцево виконаний у друкарні М. Баб'юка каталог, із численними репродукціями картин, в тому також кольорових — це доказ любови та пієтизму до Валерія Гнатенка його вірної дружини, а з нею і низки осіб, що допомогли їй здійснити цей задум.

Виставка В. Гнатенка є відкрита на другому поверсі Українського Музею до 18-го березня, а на четвертому до травня. Відвідувачі виставки мають рідкісну можливість закупити деякі картини із спадщини померлого мистця.